

A man with a beard and balding head, wearing a white t-shirt, is seated at a green workbench in a dental laboratory. He is focused on his work, using a handpiece on a dental model. The background shows white cabinets and a blue chair.

Tannteknikerfaget både i Norge og globalt er inne i en omstillingsfase. Med økende konkurranse, også fra utlandet, og rask digital utvikling, kan det være krevende å drive spesielt tanntekniske laboratorier. Det krever nytenkning og originale løsninger for å møte fremtiden.

Tenner i Fokus ved Stein Brath har gjennom året besøkt flere laboratorier som har utviklet egenartede konsepter og spesialiserte produkter. I denne 40. artikkelen har vi intervjuet Halden Dental.

Intervju med Halden Dental

Av Stein Brath (tekst) | st-brath@online.no og Halden Dental (foto)

I 1939 åpnet Arve Kværnes sitt laboratorium, som første selvstendige tanntekniker i Halden.

I 1945 begynte Kjell Gundersen i lære samme sted. Han jobbet der til 1957, da han startet eget laboratorium. I 1968 kom Jeppe Skovborg inn som lærling, og i 1979 begynte Kjell Gundersens sønn, Sverre Gundersen, som lærling.

Laboratoriet endret navn til Halden Dental i 1989, og i 1993 overtok Jeppe og Sverre Halden Dental, med mottoet: «Vi gjør hva vi kan, vi kan hva vi gjør».

Etter hvert fikk de konkurranse i Halden. Nils Christian Rieber-Mohn startet opp, og ble en konkurrent å regne med. Nils Christian hadde en annen tilnærming til faget enn de som jobbet på Halden Dental. Han hadde 3-årig utdanning fra tannteknikerlinja på Sogn fra 1968 til 1971. Han jobbet på laboratoriet til Kjell Stokstad i Oslo og deretter på Centrallaboratoriet, også i Oslo. Han var lærervikar på Sogn i 1974 og begynte som produsent på Norsk Dentaldepot i 1975. Nils Christian jobbet også et års tid ved Gruner Dental, før han i 1992 etablerte Fredrikshald Dental i Halden.

Han fikk et fint kollegialt forhold til Kjell Gundersen etter at han kom til Halden. Etter hvert ansatte Nils Christian Thomas Puzicha som lærling, og senere ble Linda Clarbull ansatt på deltid.

I 2010 fusjonerte Fredrikshald Dental med Halden Dental. De mente de ville bli sterkere dersom de slo seg sammen og dannet et større laboratorium, med et bredt faglig grunnlag. Denne sammenslåingen har de kommet seg faglig godt ut av.

Nils Christian overtok som daglig leder. Fra 2001 til 2010 var han også leder for Norges Tannteknikerforbund. Jeppe var i flere år leder for Østfold Tannteknikerforening.

I dag har Jeppe og Nils Christian pensjonert seg, og Halden Dental blir drevet videre av Sverre og Thomas. Linda er nå ansatt på heltid, og går det som Sverre og Thomas vil kommer hun til å bli medeier etter hvert.

Når man ser bort fra Fredrikshald Dental før fusjonen, har de hatt lite lokale konkurrenter. I en periode hadde de

konkurrenter i Strømstad. Det var et tannteknisk laboratorium der, som krysset Svinesund, og hentet arbeider i Halden, men det døde ut etter hvert. I dag henter de arbeidskraft fra Strømstad, Linda bor nemlig der.

Halden Dental har vært flinke og har fulgt med i fagets utvikling, både når det gjelder CAD/CAM og implantater, og er i dag et fullservice-laboratorium.

Det som står øverst på ønskelisten i dag er en 3D-printer til bruk på digitale arbeider. Ca. 80 prosent av krone- og broarbeidene er nå digital produksjon.

Dette er en naturlig utvikling siden mange av tannlegene har anskaffet egen skanner. Også avtakbare proteser blir produsert i Halden. Det innbefatter stålskjeletter.

En liten presentasjon av Linda: Hun begynte på tannteknikerlinja i Umeå i 1997 og var ferdig etter tre år. Etter utdannelsen reiste hun til Tromsø, og ble ansatt på Nor Dental. Der var hun i ca. to år.

Mens hun var der traff hun han som skulle bli hennes mann, og hun flyttet så til Tranås, hvor hun bare ble i et halvt år.

Deretter gikk turen til Fjellbacka. Her fikk hun arbeid på et tannlegesenter, som hadde 3 tann teknikere ansatt. Senere flyttet Linda og hennes mann til Strømstad, men der var det ingen tann tekniske laboratorier på den tiden.

Hun søkte jobb hos Nils Christian i 2007, og fikk en deltidssjobb der. Hun arbeidet 2-3 dager i uken. Sånn har det seg at Linda

ble med til Halden Dental etter fusjonen. Det å bo i Sverige og arbeide i Norge har i denne koronaperioden vært til tider vanskelig. Siden hun er helsepersonell kommer hun over grensa, men hun måtte teste seg hver uke og ha alle nødvendige papirer på seg. I den senere tid har myndighetene åpnet den gamle Svinesundbroa for dagpendlere, for å gjøre hverdagen litt mindre komplisert.

På spørsmål om hva Halden Dental mener om fremtiden, får jeg til svar at de har tro på tiden som kommer. De har kommet relativt greit gjennom koronatiden hittil. Riktignok har månedsomsetningen vært litt variabel, men slik er det bestandig.

NY! TELESKOPER ORBIT (Ø 125 mm)

1 ORBIT FOR 4 FORSKJELLIGE BLOKKSTØRRELSER – INKLUDERT I DEN NYE M2 FRESEENHET COMFORT LINE

VIDEO

Zirkonzahn Worldwide – info@zirkonzahn.com – www.zirkonzahn.com